

Respect pentru oameni și cărți

ELIZA ENE-CORBEANU

Viața la Curte

Respect pentru oameni și cărți

Prefață

Bun venit în literatura română!

Sunt profesii care îi furnizează unui scriitor material documentar pe bandă rulantă. Sau chiar convinge pe cineva străin de literatură să devină scriitor. Așa s-a întâmplat, de pildă, cu Mihail Şuşkin, originar din Rusia, care, lucrând în Elveția ca traducător pentru Serviciul de Refugiați, a avut prilejul să cunoască poveștile de viață ale unor emigranți ruși și le-a valorificat în cărți care au făcut din el un scriitor (și încă unul de mare valoare, un posibil candidat la Premiul Nobel).

Eliza Ene-Corbeanu este avocat și, practicându-și profesia, are și ea prilejul să afle tot felul de povești de viață, multe impresionante, unele de-a dreptul zguduitoare. În plus, este sensibilă și participativă, are o elocvență avocațească ieșită din comun (ceea ce înseamnă o formă de talent literar) și o imaginație care o ajută nu să inventeze întâmplări, ci să vadă, într-o masă informă de informații despre un om, un destin.

„Cazurile“ de care se ocupă ca avocat îi furnizează subiecte pentru o rubrică din *Evenimentul zilei*, foarte citită – „Viața la Curte“ – și acum, iată, și pentru o carte, cu același titlu. Cartea îl captivează pe cititor încă de la prima pagină. Autoarea recurge la o combinație de patetism și logică, imposibil de ignorat, chiar

și de cineva apatic. Scrisul ei este un adevărat coctel Molotov literar, care aruncă în aer orice formă de indiferență. Informațiile bine sistematizate, raționamentele detectivistice, setea arzătoare de dreptate, solidaritatea umană, dar și spiritul justițiar, care devine uneori spirit vindicativ, concurează deopotrivă la reconstituirea și rejudecarea unor cazuri dramatice.

Dintre mijloacele literare folosite cu predilecție, se remarcă un stil repetitiv care creează un crescendo al participării afective și reușește să se facă „auzit” în vacarmul de discursuri ale lumii de azi.

Personajele din carte se țin minte. După încheierea lecturii am vrea parcă să aflăm ce s-a mai întâmplat cu unul sau altul dintre ele.

Pe cartea de vizită a Elizei Ene-Corbeanu ar trebui să scrie: „Avocat strălucit și scriitor de mare talent”. Bun venit, Eliza Ene-Corbeanu, în literatura română!

Alex. Ștefănescu

Respect pentru oameni și cărți

Cancerul din justiție

George are 31 de ani și de șapte ani se tot chinuie prin tribunale să-și demonstreze nevinovăția. Că aşa-i la noi...

Ce făcuse? Într-o seară, un individ sătul de viață și îmbibat de alcool i-a sărit tocmai pe capota mașinii și și-a încheiat socotelile cu lumea asta.

Poliția ar fi vrut să-l scoată vinovat pe George, dar soarta s-a împotrivit aprig. Cum naiba să prevezi că un nebun o să-ți cadă din cer și o să sfârșească sub roțile mașinii?

Ei, dar bețivanul nostru sinucigaș nu era al nimăului, astfel că au apărut complicațiile. George avea pe atunci 24 de ani. Era un copil cuminte, cu față de om glumeț și vesel. Toate aceste calități s-au dus naibii când l-au acuzat că ar fi consumat substanțe interzise. Nu alcool, ci droguri. Așa credeau polițiștii și procurorul.

Și uite cum a început calvarul. Vreme de șapte ani i-au suspendat dreptul de a conduce, dar ăsta era răul cel mai mic. Se chinuia, sărmanul, să dovedească tuturor că era curat în seara accidentului.

Expertize peste expertize, evaluări, reevaluări, comisii inferioare, superioare, oameni, supraoameni, pe scurt, tot IML-ul își spusesese părerea în legătură cu consumul de substanțe interzise. Evident, în cei mai tehnici termeni, criptici și de nedeslușit, cât să dea naștere la interpretări.

Cum dosarul fusese aruncat de procurori în instanță, îi revineau judecătorului sarcina de a descurca ițele încâlcite de lipsa de curaj a unor medici legiști care evitau răspunsuri explicite – a fost sau n-a fost.

Trei ani s-au scurs până când raportul final a ieșit pe ușa Institutului de Medicină Legală. Purta avizele tuturor, dar concluziile erau halucinante: „Tehnic, era posibil să fi avut afectată capacitatea de a conduce, dar practic, nu. Există posibilitatea să fi consumat substanțe interzise, dar testele nu au indicat prezența lor“.

Probabil, portarul ar fi avut o poziție mai fermă dacă cineva s-ar fi gândit să-l întrebe. Nu-i ușor să-ți petreci viața între copertele unui dosar penal care se îngroșa cu fiecare termen. George împlinise 28 de ani.

Într-o zi i-au spus că avea cancer. Așa, pe nepusă masă. Iar doctorii ăștia nu erau nehotărâți ca medicii legiști. Ti-au spus că ai cancer, atunci ai cancer!

Cum să te iezi de păr cu moartea la 28 de ani? Chiar se terminaseră toți bolnavii și toții bătrâni din lume? S-a luptat din răsputeri și a invins-o. Cu ochii înfipăți în fundul capului, încercuți de umbre vineții, George era dovada vie a victoriei voinței asupra trupului.

Dumnezeu începea să-l iubească. Prima instanță l-a găsit nevinovat – nu existau probe că ar fi săvârșit vreo infracțiune. Într-un final, sub povara amenzii, experții de la Institutul de Medicină Legală au declarat negru pe alb că nu-i fusese afectată capacitatea de a conduce și nu se putea stabili dacă a consumat sau nu substanțe interzise.

Împins de la spate de nemărginita sete de viață și de curajul de a fi înfrânt moartea, George a declarat apel.

La primul termen de judecată în apel, procurorul de sedință, într-un act de curaj cum rar mai întâlnești, a cerut achitarea, motivând că fapta nu exista. Sala s-a cutremurat la auzul acestor vorbe. Apărarea triumfa, numai judecătorul... Ei da, judecătorul este, de fapt, eroul acestei povestiri.

Cererea procurorului îi încurca firele logicii în care judecase și condamnase toată viața lui. Se simțea prins ca într-o cursă și trebuia să recunoască un adevăr în care el nu credea – că existau și oameni nevinovați.

- Domnule procuror, sunteți sigur că cereți achitarea pe litera a?
- Da, domnule președinte.
- Probe.
- Nu avem.
- Adică ne judecăm azi? a tresărit îngrozit judecătorul.

O scurtă descriere a acestui personaj, că parcă simt cum îmi ard degetele dacă tac. Extrem de cunoscut și de temut, datorită aroganței și lipsei de achitări din palmares.

Pentru acest judecător, condamnarea era unica țintă a vieții sale, iar pedeapsa îi provoca, probabil, o placere nespusă. Uneori, cred că era conștient de dezgustul pe care îl provoca și tocmai asta îl încânta nespus.

Poate că nu era lipsit de calități, dar chiar și lucrurile pozitive la el căpătau un aspect monstruos. Un Quasimodo moral, vorba poetului.

Uneori, mi-l imaginam seara cum își aranja pătura, se încchina cu evlavie (nu știu cui), se culca liniștit și cuminte, cu sufletul împăcat că a trimis toți infractorii la pușcărie.

În sală era mereu iritat și dezechilibrat, punea întrebări scurte, pripite, fără să-i pese de răspuns.

La primul termen, George, abia ieșit din spital, ceruse termen.

- Ce-ai făcut trei luni de n-ai avut timp?
- Am avut cancer și...
- Lasă asta! Ia zi, faci un test poligraf?

- Domnule președinte, inculpatul face chimioterapie. Cred că nu avem nevoie de poligraf, când concluziile IML-ului sunt mai mult decâtclare.

- Lăsați, domnule avocat, că m-am interesat și se poate face testarea chiar dacă ai cancer. Condiția e să fi viu, nu sănătos! Cancerul te scapă de viață, nu de judecată.

Si a râs grosolan și cinic.

Respect pentru oameni și cărți

.RO

- Dacă trebuie, îl fac, a rostit cu o voce stinsă inculpatul.

- Domnule președinte, intervine și procurorul, apreciez excesivă această solicitare din partea Curții.

- Si dacă demonstrez că minte? Ce faci, atunci, domnule procuror?

Cu atitudini ca ale dumitale se umple strada de infractori...

Cancerul din justiție

– partea a II-a –

Jurământul lui Hipocrat

Sigur vă amintiți povestea lui George, băiatul acela de 33 de ani, bolnav de cancer, pe care un judecător nedrept dorea să-l condamne cu orice preț. În ciuda probelor care îi dovedeau nevinovăția și chiar în ciuda procurorilor care declaraseră apel doar pentru a cere achitarea.

Pe scurt, ca să nu vitregim pe nimeni de elementele esențiale ale cazului, George avusese ghinionul ca, în urmă cu șapte ani, să accidenteze mortal un cetățean frânt de băutură și sătul de viață, care, pur și simplu, i-a sărit pe capota mașinii.

După șapte ani de procese, expertize, contraexpertize, refaceri de expertize, experții Institutului de Medicină Legală au ajuns la o concluzie care dovedea nevinovăția inculpatului, chiar dacă termenii folosiți erau halucinanți: „Există posibilitatea ca subiectul să fi consumat substanțe interzise, dar testele nu au identificat prezența lor“. Cu alte cuvinte, oricât de mult și-ar fi dorit judecătorul să-l condamne pe George, nu avea probe să o facă.

Mai clar de atât nu se putea – inculpatul a fost achitat de prima instanță, pe motiv că nu erau întrunite elementele constitutive ale infracțiunii.

Parchetul a declarat apel, solicitând o achitare pe un temei favorabil inculpatului – fapta nu era prevăzută de legea penală, adică nu era infracțiune.

Între timp, viața a fost din nou nedreaptă – George s-a îmbolnăvit de cancer. S-a luptat din răsputeri și a învins boala. Ajuns în apel, își dorea ca totul să se termine. Știa că judecătorul nu-i putea da decât o soluție de achitare. Cu toate acestea... Președintele completului i-a cerut să facă un test poligraf: „M-am interesat, se poate face chiar dacă ai cancer!”

Sala a privit dezgustată. Parchetul s-a împotrivat. La fel și apărarea. George urma un tratament cu citostatice, nu-i ardea de detectoare de minciuni.

Cu mare furie adunață sub fruntea ridată, președintele a trebuit să rămână în pronunțare. Au urmat două săptămâni de așteptare. Soluția întârzia să apară. Dumnezeule, nu puteau decât să-l achite! De ce dura atât? Dar cum să aștepți o achitare de la un judecător care nu știa ce-i aia?

La început, mă gândeam că un magistrat care se mândrea cu faptul că a condamnat orice și pe oricine avea, probabil, inima îngrădită cu sărmă ghimpată. M-am înșelat.

Omul astăzi era compus, în întregime, din sărmă ghimpată, întărită cu lame ascuțite, vârfuri de săgeți otrăvite, tăișuri de pumnale și lanțuri grele care trebuiau să țină acest arsenal legat, ca să formeze un om diform moral și ruginit până la ultima celulă.

Dacă aş fi un pictor, l-aș picta cu coada pensulei, cu vopsea veche și întărită, pe o pânză putredă.

Revenind: soluția a fost să repună cauza pe rol, completul de judecată nefiind lămurit. Adică se judeca din nou, pentru cei care nu înțeleg termenii juridici.

La primul termen de judecată, judecătorii au hotărât audierea medicului legist care l-a examinat pe George în seara accidentului, a polițistului care l-a însoțit la Institutul de Medicină Legală și a